

– To se desilo pre moje udaje – prisetila se. – Imala sam prvu ljubav i doživljavala sam poniženja, povređivanje osećanja i preljubu. On mi je na početku govorio da me voli, a zatim me je odbacivao i odlazio kod druge žene da bi se ponovo vraćao kod mene. Na kraju nisam mogla da izdržim te patnje i preselila sam se u drugi grad.

– Nemojte pomisliti da smo ostali u kontaktu – užurbano mi je pojasnila. Ali se nisam odrekla svojih osećanja.

– Zato ste i mogli da rodite dete – rezonovao sam. – Ali ste pritom ipak mrzeli, osuđivali i bili skloni uniniju, a u takvoj atmosferi ostaje vrlo malo mesta za ljubav. Uz sve to, odbili ste lek koji vam je ponudila sudbina – takoreći ste dezertirali sa bojnog polja, pobjegli ste od bola i patnji. I sad, da bi vaša ćerka mogla pravilno da prođe vaš put i reši sličan zadatak, vi je nesvesno osiguravate i spasavate. Svojevremeno niste mogli da prihvatite duševni bol i zato sad podnosite fizički.

– Recite mi, mogu li da koristim lekove protiv bola?

– Sami odlučite o tome. Ipak, moram vam reći da je bol ono što vas podstiče na molitvu i pomaže vam u spasavanju života svoje ćerke i budućih unuka. Na vašem mestu bih koristio lekove samo ukoliko je bol potpuno neizdržljiv. U drugim slučajevima, kao pomoć vam je potreban rad na sebi.

– Recite mi, kakva budućnost može da očekuje moju ćerku? – upitala me je.

– Kao prvo, šanse da zasnuje porodicu su vrlo male – odgovorio sam joj. Šta je porodica? To je odnos prema ljudima, njihovo vaspitanje. Verujte mi, to zahteva puno energije. Ali ako je čovek navikao da uzima, a da ne daje – to je direktan put ka neplodnosti i raspadu porodice. Energiju dobijamo iz ljubavi prema Tvorcu. Ako vaša ćerka ne može da prihvati bol, neće imati ni energiju. Ljutnja, bol i gubici su oblici žrtve, ali prinudne. Askeza, apstinencija i post takođe su žrtva, ali dobrovoljna. U trenutnom stanju vaša ćerka će umreti, biće neplodna ili neće imati svoju porodicu. Kada nema dovoljno energije, sudbina može da oduzme život, decu, porodičnu sreću, ili će, pak, dati teško bolesno dete koje je potrebno vo-

KRIZA

Sedeo sam u dnevnoj sobi, udobno smešten u fotelji. Televizor je bio isključen. Prethodne nedelje sam bio bolestan i ništa nisam mogao da radim, te sam nekoliko dana uzastopno gledao televiziju. Rezultat je bio ravan nuli. Nijedna korisna informacija. Televizijski ekran krade energiju jer je čovek usmeren na konzumerizam. Slični procesi se odvijaju i kada čitamo tabloidne novine i časopise. Cilj komercijalnih emisija i članaka uopšte nije razvoj, niti čovekovo obrazovanje, već oni moraju da ga razonode, da mu pruže pozitivne emocije, jer on ta svoja zadovoljstva plaća.

Dijagnostikovao sam decu koja gledaju TV: sat vremena nakon gledanja televizije kod njih dolazi do pada energije. Reč je o tome da dete ništa ne daje, već samo konzumira. Odvija se imitacija komunikacije, imitacija života. Verovatno zbog toga kod dece, ukoliko gledaju televiziju više od dva sata dnevno, nastaju psihički problemi. To je naučno potvrđena činjenica.

Deca se daleko manje druže, igraju pokretljive igre. Veština komunikacije im slabi. Ona imitiraju odrasle televizijske heroje. Prolaze godine pri čemu se ispostavlja da se omladina potpuno odvikla od komunikacije, pa, samim tim, ne ume ni da rešava konflikte. S takvim prtljagom je nemoguće zasnovati porodicu.

Država se izolovala, napustila TV stanice, a privatnike zanima samo profit. Ispostavlja se da je kvalitet duhovne hrane još lošiji od namirnica koje služe za ishranu. U principu, ovaj proces je zakonomeran. Ako postoji neki problem, on mora da se ispolji svuda i u svemu.

Ako se pojave neki fizički problemi, to znači da su pre toga oni već nastali u duhu i duši. Ako se kvalitet hrane i ekologije približava opasnoj granici, znači da su naš način razmišljanja

novac, seks i nasilje. A sad ću vam postaviti pitanje: da li ova-
kva osoba može da ima normalnu porodicu i zdravu decu?

Nastala je dugačka pauza. Ona očigledno nije shvatila na
šta je upućujem.

– Pa to je očigledno – konačno mi je izgovorila – Naravno,
za takvu osobu je prosto nemoguće da ima porodicu. Njena
osećanja su toliko primitivna i gruba da ne može biti ni govora
o toplini, prijateljstvu, saosećanju, uzajamnoj pomoći. I sami
ste rekli da kod supružnika na prvom mestu treba da bude
prijateljstvo, a tek potom seksualni odnos.

– Tako je – složio sam se. – Štaviše, svim pacijentima po-
navljam da supružnici ne treba da budu stoprocentno sek-
sualno srećni jedno s drugim, zato što će u tom slučaju zado-
voljstvo prognati prijateljstvo i ljubav. Dok savremena nauka
tvrdi suprotno jer je seksualnu kompatibilnost načinila osno-
vom porodice. Lekari i ne slute da se seksualni problemi po-
javljaju u porodici kao mehanizam zaštite ljubavi, ali i zbog
spasjenja dece. Napori kompletne medicine su usmereni na
zadovoljstvo, ispunjenje želja, ili obezbeđivanje tela, čak i ako
to dovodi do oštećenja i degradaciji duše. Ali prirodu ne mo-
žemo prevariti. Jednostavno se uključuju sve snažniji mehani-
zmi zaštite. Konačno, ukoliko medicina i nauka nastave da se
bore za telo tako što uništavaju dušu, cela naša civilizacija će
nastradati.

– Oprostite – prekinula me je – ali mi smo počeli razgovor
o zasnivanju porodice, a vi ste nabrojali ekstremne oblike čo-
vekovog raspada. Jasno je da takva osoba ne može imati nor-
malnu porodicu. Da li možete nešto da kažete o normalnim
ljudima? Kakvi bi oni trebalo da budu da bi zasnovali poro-
dicu?

– Smešno je – odgovorio sam joj – ali o normalnim ljudima
sam i govorio. Niste obratili pažnju, ali ja sam samo nabrojao
šest od deset zapovesti i opisao osobu koja ih krši. „Ne ubij.
Ne ukradi. Ne svedoči lažno. Poštuj oca i majku“ – to su mor-
alne norme koje omogućavaju spasenje duše i postavljaju te-
melj za razvoj ljubavi. Čovek je sazdan po liku Božjem, što

znači da je on jedan, kao što je jedan i Tvorac. Nakon kršenja
jedne zapovesti, svesno ili nesvesno, počinjemo da kršimo i
druge.

A sada o najvažnijem. Konačno, sve proizilazi iz prve za-
povesti. S jedne strane ona glasi da je Bog jedan. S druge stra-
ne tvrdi da Boga treba voleti iznad svega. Odnosno, smisao
prve zapovesti se sadrži u stalnom i neumornom stremljenju
ka Bogu i sjedinjenju s Njim. Čim oslabi ljubav prema Bogu,
naše težnje se prebacuje na druge objekte poklonstva. Poja-
vljuju se idoli, koji se pretvaraju u druge bogove.

Nepoštovanje prve i druge zapovesti dovodi do postepe-
nog i neprimetnog nepoštovanja svih drugih zapovesti. Duša
ima svoju fiziologiju, koja se strogo potčinjava zakonima Va-
sione. Potomci čoveka koji je izgubio veru u Boga zasigurno
postaju zavidni i lažljivi. Samim tim oni se lako pretvaraju u
pljačkaše i ubice. Setite se oktobarske revolucije. Pre revolu-
cije su bili teroristi, nakon nje se desio građanski rat, a zatim
su nastupili teror, kolektivizacija i masovne represije. Tek je
u toku Drugog svetskog rata narod stekao veru u Boga i mo-
ralna klima u zemlji se promenila.

Muškarac koji je izgubio veru u Boga počinje da se ponaša
nemoralno, a zatim mu neizbežno slabi duh. Umesto da upra-
vlja ženom, on počinje da joj se potčinjava. Ako nema ljubavi
prema Bogu, telo će uvek pobeđivati svest, a materijalni
aspekt će pobeđivati duhovan. U to je teško poverovati, ali mi-
lioni smrti koji su opustošili Rusiju, kodirani su u jednoj re-
čenici književnog lika. Setite se dela Gribojedova „Nevolje
zbog pameti“. Šta je ono o čemu najviše brine Famusov, kada
sazna za ćerkinu sramotu?

*Ah, šta l' će Bože moj, na ovo reći
kneginja Marija Aleksejevna?*

Ovo su poslednje reči komedije, njena kulminacija. Mu-
škarac, koji je izgubio veru u Boga, onaj koji se klanja novcu i
blagostanju, neminovno pada u materijalno ropstvo i zavisi